

Національний технічний університет
України "Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського"

Інститут спеціального зв'язку та захисту
інформації КПІ ім. Ігоря Сікорського
Спеціальна кафедра № 4

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВІЙСЬКОВИХ КОЛЕКТИВІВ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>122 Комп'ютерні науки</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Комп'ютерні системи і технології спеціального зв'язку</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна (Денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>III рік підготовки, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік /Модульна контрольна робота</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекції та семінарські заняття: к. філос. н., доцент, Віктор ГОРЛИНСЬКИЙ, контактні дані: gvv1004@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Google Classroom</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Силабус освітнього компонента “Педагогіка і психологія військових колективів” складено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів “Комп’ютерні системи і технології спеціального зв’язку” спеціальності 122 – Комп’ютерні науки.

Метою навчальної дисципліни є підсилення у курсантів наступних компетентностей: (ЗК 1) Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; (ЗК 2) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; (ЗК 7) Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; (ЗК 11) Здатність приймати обґрунтовані рішення; (ЗК 13) Здатність діяти на основі етичних міркувань; (ЗК 14) Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; (ЗК 15) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Предметом навчальної дисципліни є система психолого-педагогічних знань, принципи, закономірності, методи і методики, що спрямовані на формування психолого-педагогічних компетентностей і методичних здатностей майбутніх фахівців до організації і проведення занять з психологічної та інших видів підготовки, виховної роботи з особовим складом підрозділу.

Програмні результати навчання, на підсилення та покращення яких спрямована дисципліна: (ПР 22) Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Успішне вирішення завдань навчальної дисципліни базується на засвоєні курсантами знань та умінь, сформованих у них, в результаті вивчення таких навчальних дисциплін: “Історія України”, “Правознавство”, “Міжнародна безпека та євроатлантична інтеграція України”.

Навчальні дисципліни, які забезпечуються цією навчальною дисципліною - “Морально-психологічне забезпечення професійної діяльності підрозділів Держспецзв’язку” и “Філософія”.

3. Зміст навчальної дисципліни

Семестр 5-й

Семестровий (кредитний) модуль Педагогіка і психологія військових колективів.

Розділ 1. Науково-теоретичні основи навчальної дисципліни “Педагогіка і психологія військових колективів”.

Тема 1. Науково-теоретичні та методологічні основи навчальної дисципліни “Педагогіка і психологія військових колективів”.

Розділ 2. Психологічні засади службових відносин і професійної діяльності у військовому колективі.

Тема 2. Психологічні основи вивчення особистості військовослужбовця.

Тема 3. Соціально-психологічні засади спілкування і комунікативній взаємодії у військовому колективі.

Тема 4. Військовий колектив як об'єкт соціально-психологічного вивчення.

Тема 5. Соціально-психологічні засади управління військовими колективами.

Розділ 3. Педагогічні основи службово-професійної діяльності у підрозділах Держспецзв'язку.

Тема 6. Теоретико-методологічні основи і зміст педагогічного процесу в підрозділах Держспецзв'язку.

Тема 7. Методичні та організаційні засади навчання у в підрозділах Держспецзв'язку.

Тема 8. Педагогічна культура і педагогічна майстерність військового керівника.

Тема 9. Виховання підлеглих як складова управлінського впливу керівника військового підрозділу.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Психологія і педагогіка військових колективів: навчальний посібник / Ананьїн В. О., Горлинський В. В., Пучков О. О. Уваркіна О. В. Київ : ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 266 с.
2. Психологія, виховна робота і морально-психологічне забезпечення професійної діяльності: Навчальний посібник. / За ред. В. О. Ананьїна. Київ : Вид-во ІСЗЗІ НТУ України "КПІ", 2009. 351 с.
3. Щербій О. С. Психологія і морально-психологічне забезпечення професійної діяльності: Курс лекцій. Київ: Вид-во ІСЗЗІ НТУ України "КПІ", 2009. 310 с.
4. Методичні вказівки до організації самостійної роботи курсантів з навчальної дисципліни "Психологія і педагогіка військових колективів" [Електронний ресурс] / Уклад. В. В. Горлинський, В. О. Ананьїн, Н. М. Волошина, за ред. В. О. Ананьїна. Київ : ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 70 с.

Додаткова література:

1. Актуальні проблеми військової психології : навч. посіб. / В. А. Бараннік, В. М. Невмержицький, Р. А. Шпак. Київ : НАОУ, 2005. 175 с.
2. Актуальні дослідження сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія / за заг. ред. В. П. Садкового, Тімченка О. В. Харків : НУЦЗУ ФОП Мезіна В. В., 2017. 512 с.
3. Варій М. Й. Психологія особистості : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2018. 592 с.
4. Військова психологія та педагогіка: інноваційний підхід: підручник: у 2 ч. Ч. 1. / за заг. ред. С. Д. Максименка. Київ : НУОУ, 2012. 472 с.
5. Військова психологія і педагогіка : підручник / Л. А. Снігур, О. А. Хижняк, Є. М. Подтергера та ін. Луцьк : Твердиня, 2010. 576 с.
6. Гендерна політика в нормативно-правових документах. За заг.ред. Левченко К. Б. / Г. Г. Жуковська, К. Б. Левченко, О. О. Остапенко, О. І. Сулова. Київ : 2020. 186 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/02.2021/genderna-polityka.pdf> (дата звернення 20.02. 2021).
7. Лідерство сержанта та офіцера (психолого-педагогічний аспект): навч. посібн. / За ред. Ткачука П. П. Львів : АСВ, 2010. 190 с.
8. Інформаційно-комунікативні технології в гуманітарній сфері Збройних Сил України: досвід, проблеми, перспективи: Підручник. Київ : НАОУ, 2007. 491 с.
9. Кодекс добросовісної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави в Міністерстві оборони України та Збройних силах України. 15 березня 2017 р. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Codecs.pdf> (дата звернення 20.02. 2021).
10. Лісовський П. М. Військова психологія: методологічний аналіз : навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 290 с.
11. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Київ : Центр учб. літератури, 2008. 688 с.
12. Приймак В. М. Прийняття управлінських рішень: Навчальний посібник. Київ : Атіка, 2008. 240 с.
13. Психологічне забезпечення професійної діяльності: курс лекцій / Упорядник: С. М. Кучеренко. Харків : НУЦЗУ, 2016. 83 с.
14. Соціальні комунікації для фахівців сектору безпеки і оборони: підручник / Л. Ф. Компанцева. Київ : НА СБУ, 2016. 578 с.
15. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2006. 448 с.
16. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посібн. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. Київ: Академвидав, 2012. 225 с.
17. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник. Київ : Либідь, 2004. 356 с.

18. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо забезпечення морально-психологічного стану військовослужбовців під час проведення бойових дій з врахуванням досвіду антитерористичної операції. Київ : Вид-во ВІТІ ДУТ, 2014. 39 с.
19. Закон України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 № 1556. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 20.02.2021).
20. Про затвердження Порядку здійснення психологічного забезпечення службової діяльності в Державній службі спеціального зв’язку та захисту інформації України та Переліку психологічних протипоказань, наявність яких унеможливує проходження військової служби за контрактом (навчання). Наказ № 683 Адміністрації Держспецзв’язку від 02.11.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1533-16#Text> (дата звернення 20.02.2021).

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальний процес за даною навчальною дисципліною складається з лекцій, семінарських занять, що проводяться за розкладом, підготовки реферату (ІСЗ), системної самостійної роботи, модульної контрольної роботи за 1–3 змістовними модулями, рубіжного контролю, залікової контрольної роботи, а також проведення індивідуальних і групових консультацій за графіком консультацій.

Якість навчання забезпечується шляхом постановки і розв’язання проблемних питань на семінарських заняттях, застосуванням активних форм навчання. Керівництво самостійною роботою відбувається шляхом визначення завдань і рекомендацій для самостійного відпрацювання навчального матеріалу та систематичним контролем викладача за ходом відпрацювання навчальних завдань.

У випадку запровадження обмежувальних заходів, що унеможливають організацію і здійснення освітнього процесу в навчальних приміщеннях у складі груп, проведення навчальних занять з даного кредитного модуля можна здійснювати віддалено з використанням технологій дистанційного навчання.

Навчальна література, зазначена в пункті 4 цієї робочої програми кредитного модуля, є відкритою, не містить відомостей з обмеженим доступом і може бути оприлюднена з використанням технологій дистанційного навчання, а сама програма не потребує коригування у випадку проведення навчальних занять у дистанційному режимі.

Структура кредитного модуля

Номери, назви розділів, тем і питання навчальних занять, посилання на літературу		Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
			Лекції	Практ. (семін.) заняття	Лаб. зан. (комп. практ.)	СР
Розділ 1. Науково-теоретичні основи навчальної дисципліни “Педагогіка і психологія військових колективів”						
Тема 1	Науково-теоретичні та методологічні основи навчальної дисципліни	5	2	2		1
Заняття 1/1	Предмет, завдання і психолого-педагогічні засади навчальної дисципліни. 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія військових колективів". 2. Психолого-педагогічні засади навчальної дисципліни та її значущість в управлінні військовими колективами.	2	2			

	3. Гендерні засади психології і педагогіки військових колективів Основна література: [1–4]					
Заняття 1/2	Предмет і завдання начальної дисципліни та її роль у професійній діяльності керівника підрозділу Держспецзв'язку. 1. Предмет, мета, структура і завдання навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія військових колективів". 2. Психологічні і соціально-психологічні основи навчальної дисципліни. 3. Освітні та педагогічні засади навчальної дисципліни. 4. Гендерна складова психології і педагогіки військових колективів. 5. Роль психолого-педагогічних знань у професійній діяльності керівника підрозділу Держспецзв'язку. Основна література: [1–4]	3		2		1
Разом за розділом 1		5	2	2		1
Розділ 2. Психологічні засади службових відносин і професійної діяльності у військовому колективі						
Тема 2	Психологічні основи вивчення особистості військовослужбовця	5	2	2		1
Заняття 2/1	Психологія особистості військовослужбовця і методи її вивчення. 1. Психологічні концепції особистості та фактори її формування. 2. Зміст основних форм психіки особистості: психічні процеси, стани, властивості та утворення. 3. Методи вивчення особистості військовослужбовця. Основна література: [1–4]	2	2			
Заняття 2/2	Психологічна структура особистості та її врахування в діяльності керівника військового підрозділу. 1. Психологічні погляди на особистість і чинники її формування. 2. Характеристика психічних процесів і станів особистості та їх врахування в діяльності керівника військового підрозділу. 3. Спрямованість і темперамент особистості та їх врахування в організації службової діяльності. 4. Характер і здібності особистості та їх вплив на службові відносини. 5. Методи і методики вивчення особистості військовослужбовця. Основна література: [1–4]	3		2		1
Тема 3	Соціально-психологічні засади спілкування	5	2	2		1

	і комунікативній взаємодії у військовому колективі					
Заняття 3/1	Міжособистісне спілкування і комунікативна взаємодія у військовому колективі. 1. Міжособистісне спілкування та його роль у військовій службі. 2. Поняття комунікації, її зміст, функції та специфіка прояву у міжособистісних відносинах. 3. Гендерно чутливі комунікації у військовому середовищі та їх врахування у професійній діяльності. Основна література: [1–4]	2	2			
Заняття 3/2	Соціально-психологічні засади комунікативної взаємодії та гендерно-чутливі комунікації у військовому середовищі. 1. Міжособистісне спілкування як соціально-психологічне явище, його сутність, складові, види, стилі, аспекти і функції. 2. Поняття комунікації, її зміст, функції та специфіка прояву у міжособистісних відносинах. 3. Комунікативні бар'єри, їх види, причини виникнення та методики вивчення. 4. Соціально-психологічний вплив і маніпуляція як явища комунікативної взаємодії. 5. Гендерно-чутливі комунікації у військовому середовищі та їх врахування у професійній діяльності. Основна література: [1–4]	3		2		1
Тема 4	Військовий колектив як об'єкт соціально-психологічного вивчення	5	2	2		1
Заняття 4/1	Військовий колектив як соціальне явище об'єкт соціально-психологічного вивчення. 1. Військовий колектив як соціально-психологічне явище і соціальна група. 2. Сутність, фактори формування та психологічна структура військового колективу. 3. Соціально-психологічні методи і методики вивчення військового колективу. Основна література: [1–4]	2	2			
Заняття 4/2	Соціально-психологічна характеристика військового колективу та методики його вивчення. 1. Характеристика військового колективу як малої соціальної групи та критерії його оцінки. 2. Характеристика військового колективу: особливості, стадії розвитку, психологічна структура і функції.	3		2		1

	3. Соціально-психологічні процеси і явища у військовому колективі: соціальні комунікації, соціальні статуси і ролі, лідерство, колективна думка, колективний настрій, соціально-психологічний клімат, професійні традиції. 4. Соціально-психологічні методи і методики вивчення військового колективу. 5. Соціально-психологічні умови і гендерні засади ефективності військової служби і професійної діяльності. Основна література: [1–4]					
Тема 5	Соціально-психологічні засади управління військовими колективами	5	2	2		1
Заняття 5/1	Соціально-психологічні основи управління військовими колективами та прийняття управлінських рішень. 1. Соціально-психологічні засади, сутність і принципи управління військовими колективами. 2. Структура, завдання, методи і функції управлінської діяльності і прийняття управлінських рішень. 3. Гендерні підходи в управлінні підрозділом і роль керівника у забезпеченні гендерних комунікацій. Основна література: [1–4]	2	2			
Заняття 5/2	Соціально-психологічні основи, методи і методики управління військовими колективами. 1. Загальнотеоретичні і соціально-психологічні основи управлінської діяльності як галузі гуманітарного знання. 2. Сутність, предмет, зміст і принципи управління військовими колективами та стилі керівництва. 3. Структура, завдання, методи і функції управлінської діяльності та прийняття управлінських рішень. 4. Соціально-психологічні чинники і специфіка управління службово-професійною діяльністю в підрозділах Держспецзв'язку. 5. Гендерні підходи в управлінні підрозділом і роль керівника у забезпеченні гендерних комунікацій. Основна література: [1–4]	3		2		1
Разом за розділом 2		20	8	8		4
Розділ 3. Педагогічні основи службово-професійної діяльності у підрозділах Держспецзв'язку						
Тема 6	Теоретико-методологічні основи і зміст педагогічного процесу в підрозділах Держспецзв'язку.	5	2	2		1

Заняття 6/1	Поняття педагогічного процесу, його структура та завдання. 1. Сутність, цілі, структура, закономірності та принципи педагогічного процесу. 2. Структура процесу навчання та характеристика його основних компонентів. 3. Шляхи удосконалення організації навчання в підрозділах Держспецзв'язку. Основна література: [1–4]	2	2			
Заняття 6/2	Теоретико-методологічні основи організації навчання в підрозділах Держспецзв'язку. 1. Поняття педагогічного процесу, його структура, зміст і завдання. 2. Сутність процесу навчання, його структура, зміст і специфіка в підрозділах Держспецзв'язку. 3. Загально-педагогічні закономірності, принципи і функції навчання. 4. Традиційні та сучасні концепції навчання. 5. Шляхи удосконалення процесу навчання в підрозділах Держспецзв'язку. Основна література: [1–4]	3		2		1
Тема 7	Методичні та організаційні засади навчання у в підрозділах Держспецзв'язку	4,5	2	2		0,5
Заняття 7/1	Методи, форми і засоби військово-професійного навчання в підрозділах Держспецзв'язку. 1. Загальна характеристика основних методів і форм навчання та умови їх застосування. 2. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. 3. Засоби і технології навчання. Основна література: [1–4]	2	2			
Заняття 7/2	Методичні та організаційні засади військово-професійного навчання в підрозділах Держспецзв'язку. 1. Загальна характеристика методів навчання та умов їх застосування. 2. Основні форми організації навчання. 3. Характеристика засобів навчання та методика їх застосування в навчальному процесі. 4. Методична система, методики та технології навчання в підрозділах Держспецзв'язку. 5. Шляхи і методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. Основна література: [1–4]	2,5		2		0,5
Тема 8	Педагогічна культура і педагогічна майстерність військового керівника	5	2	2		1
Заняття 8/1	Педагогічна культура військового керівника як умова ефективного управління підрозділом.	2	2			

	1. Сутність, зміст та етичні засади педагогічної діяльності та педагогічної культури офіцера. 2. Педагогічна майстерність військового керівника та шляхи її формування. 3. Гендерна компетентність як складова професійної компетентності учасників освітнього процесу сектору безпеки і оборони України. Основна література: [1–4]					
Заняття 8/2	Модульна контрольна робота	3		2		1
Тема 9	Виховання підлеглих як складова управлінського впливу керівника військового підрозділу	2,5	2			0,5
Заняття 9/1	Теоретичні та методичні основи виховання підлеглих у військових підрозділах. 1. Сутність, мета, принципи, закономірності і чинники виховного процесу у військовому колективі. 2. Організаційна структура, компоненти, цілі і види виховання військовослужбовців. 3. Поняття і зміст індивідуально-виховної роботи та гендерного виховання підлеглих. Основна література: [1–4]	2,5	2			0,5
Разом за розділом 3		17	8	6		3
Реферат		10				10
Залік		8		2		6
Всього годин		60	18	18		24

6. Самостійна робота курсанта

Головними видами самостійної роботи курсантів є: самостійна підготовка до аудиторних занять та самостійна підготовка до заліку.

Доцільно час самостійної підготовки для поглибленого вивчення та закріплення навчального матеріалу розподілити наступним чином:

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу)	Кількість годин СР
1	<i>Тема 1. Науково-теоретичні та методологічні основи навчальної дисципліни. 1. Роль психолого-педагогічних знань у професійній діяльності керівника підрозділу Держспецзв'язку. Основна література: [1–4].</i>	1
2	<i>Тема 2. Психологічні основи вивчення особистості військовослужбовця. 1. Методи і методики вивчення особистості військовослужбовця. Основна література: [1–4].</i>	1
3	<i>Тема 3. Соціально-психологічні засади спілкування і комунікативній взаємодії у військовому колективі. 1. Соціально-психологічний вплив і маніпуляція як явища комунікативної взаємодії.</i>	1

	<i>Основна література: [1–4].</i>	
4	<i>Тема 4. Військовий колектив як об'єкт соціально-психологічного вивчення. 1. Соціально-психологічні умови і гендерні засади ефективності військової служби і професійної діяльності. Основна література: [1–4].</i>	1
5	<i>Тема 5. Соціально-психологічні засади управління військовими колективами. 1. Соціально-психологічні чинники і специфіка управління службово-професійною діяльністю в підрозділах Держспецзв'язку. Основна література: [1–4].</i>	1
6	<i>Тема 6. Теоретико-методологічні основи і зміст педагогічного процесу в підрозділах Держспецзв'язку. 1. Традиційні та сучасні концепції навчання. Основна література: [1–4].</i>	1
7	<i>Тема 7. Методичні та організаційні засади навчання у в підрозділах Держспецзв'язку. 1. Методична система, методики та технології навчання в підрозділах Держспецзв'язку. Основна література: [1–4].</i>	0,5
8	<i>Тема 8. Педагогічна культура і педагогічна майстерність військового керівника. 1. Зміст і вимоги професійної етики і корпоративної культури військовослужбовця Держспецзв'язку. Основна література: [1–4].</i>	1
9	<i>Тема 9. Виховання підлеглих як складова управлінського впливу керівника військового підрозділу. 1. Поняття і зміст індивідуально-виховної роботи та тендерного виховання підлеглих. Основна література: [1–4].</i>	0,5
10	<i>Реферат</i>	10
11	<i>Підготовка до заліку</i>	6
Всього годин		24

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування курсантами лекційних і семінарських занять є обов'язковим. Відсутність курсанта на занятті можлива за поважною причиною, про що робиться помітка в журналі відвідування занять.

Правила поведінки на заняттях

Під час аудиторної роботи курсанта на лекції необхідно уважно слухати викладача, осмислювати, узагальнювати теоретичні положення лекції і конспектувати матеріал у власному конспекті з навчальної дисципліни, не порушуючи етичних норм і вимог дисципліни поведінки на заняттях. Всі питання, стосовно змісту матеріалу і методики лекції, можна задавати викладачеві наприкінці заняття. При застосуванні дистанційної форми навчання лекції і семінарські заняття можуть проводитись з використанням платформ *Google classroom*, *Google meet*, *Zoom*, *Cisco Webex Meetings*. Під час роботи над матеріалами тексту і презентації лекції у віртуальному середовищі,

курсант повинен ознайомитися з темою, метою і планом лекції, рекомендованою літературою, основними поняттями і категоріальним апаратом і змістом теми та законспектувати навчальний матеріал.

Під час самостійної роботи необхідно доповнювати конспекти та розкривати складні питання, що не були з'ясовані протягом лекції, використовуючи рекомендовані по темі навчальні посібники та словники. Для успішного самостійного опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, курсантам пропонуються такі види роботи: читати та конспектувати рекомендовані першоджерела, тексти та статті за професійно-орієнтованою тематикою; складати конспекти та ставити творчі запитання до прочитаних текстів; писати короткі анотації до наукових джерел; готувати презентації до семінарських занять; писати і захищати реферати та виконувати завдання з формування навичок творчої та дослідницької діяльності.

Семінарське заняття, незалежно від форми проведення і середовища, передбачає розгорнуте обговорення питань плану семінару методами дискусії або конференції і містить виступи курсантів з підготовленими короткими доповідями і рефератами з послідовним обговоренням. На кожному семінарському занятті викладачем оцінюються підготовлені курсантами реферати і виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію, а також проводиться письмовий експрес-контроль засвоєння теми.

Мультимедійна презентація виступу на семінарському занятті дозволяє передавати інформацію у візуалізованому, схематичному вигляді, що підвищує її цінність, можливості розуміння і засвоєння початкового матеріалу, особливо при змішаному або віддаленому режимі навчання. Навчальна презентація розробляється згідно з підпитаннями теми семінарського заняття, бути інтерактивною, передбачати зворотній зв'язок з аудиторією.

Презентації для підтримки виступу на семінарському занятті мають бути спрямованими на розкриття основних теоретичних положень теми виступу, містити оптимум наукового тексту у структурованому вигляді, що містить на одному слайді від 3 до 7 окремих положень та мінімум візуалізованих матеріалів. Доповнююча текстова інформація, що спрямована на обґрунтування, презентованих теоретичних положень, має бути озвучена доповідачем, протягом від 7 до 10 хв.

Правила захисту індивідуальних завдань

Опанування навчальною дисципліною передбачає, виконання індивідуального семестрового завдання (ІСЗ) – підготовку кожним курсантом реферату на обрану та узгоджену з викладачем тему. Результати виконання ІСЗ курсантів оцінюються під час їх виступу на семінарських заняттях або в процесі співбесіди з викладачем.

Реферат – це дослідження, огляд наукових і правових джерел, спрямований на вивчення, аналіз і узагальнення ідеї, викладених у наукових працях з визначеної проблеми. Загальний обсяг реферату має становити 16–20 рукописних (надрукованих) аркушів, оформлених як наукова робота. Структурно реферат складається з титульного аркушу, змісту, вступу, двох, трьох питань, висновків, списку використаної літератури.

Автор реферату має підготуватися до виступу на семінарі, щоб на вимогу викладача протягом 5–10 хвилин викласти суть проблеми, що розглядається в рефераті. Для кращого захисту реферату пропонується застосовувати наукову мультимедійну презентацію. Оформлений згідно з вимогами, які пред'являються до наукових робіт, реферат оцінюється викладачем.

Загальними вимогами до реферату є:

- чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- конкретність викладення результатів дослідження;

- наукова обґрунтованість висновків;
- академічна доброчесність
- зв'язок з майбутньою професійною діяльністю.

Підготовка до написання рефератів починається зі складання бібліографії – списку використаної літератури (не менш десяти назв першоджерел, монографій, наукових статей, законодавчих актів) та її опрацювання.

У вступі розкривається важливість та актуальність проблеми, стан її висвітлення у літературі, обов'язково визначаються мета та завдання реферату.

В основній частині, що складається з 2–3 питань, потрібно зробити огляд літератури за темою, у логічній послідовності, аргументовано, з посиланнями на джерела, розкрити зміст кожного питання з відповідними висновками, що узагальнюють результати аналізу його опрацювання в наукових і правових джерелах.

У загальних висновках наводять узагальнюючу оцінку одержаних результатів дослідження стосовно суті питань, що розглядалися у роботі, визначається наукова та практична цінність виконаної роботи. Наприкінці, потрібно підкреслити значущість отриманого знання для формування правової і громадянської свідомості військовослужбовця, професійній діяльності фахівця Держспецзв'язку.

Викладати матеріал слід сучасною українською мовою, короткими чіткими фразами, правильно оформлюючи науковий апарат.

Наприкінці реферату подається список використаної літератури (джерел). Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел згідно з державним стандартом: вказується прізвище автора, його ініціали, повна назва книги, місце видання та рік видання, загальна кількість сторінок; для наукових статей додається номер журналу та номери сторінок публікації.

Загальні правила цитування. Цитування повинно бути повним, допускається пропуск слів, речень, абзаців без перекручення авторського тексту. Випущений текст замінюється трьома крапками. При непрямому цитуванні (переказі) слід бути гранично точним у викладанні думок автора і давати відповідні посилання на джерело. Посилання у тексті реферату на джерело слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "... у працях [1-3]...". Якщо використовують відомості, матеріали з джерел із великою кількістю сторінок, то у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, наприклад: [1, с.3].

До оформлення реферату висуваються наступні вимоги – робота має бути надрукована з одного боку паперу формату А4. Робота набирається 14 шрифтом із полуторним інтервалом. Аркуш реферату повинен мати наступні рамки поля: ліве – 25 мм., праве – 15 мм., верхнє – 20 мм. та нижнє – 20 мм. Нумеруються всі сторінки реферату, починаючи з титулу, але на ньому номер сторінки не проставляють. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см.).

На титульному аркуші реферату зазначаються: назва інституту, кафедра, назва дисципліни, тема, прізвище, ім'я по батькові виконавця, курс, група, науковий ступень, вчене звання прізвище, ім'я, по батькові особи, що має провирити реферат, місто та рік.

Друга сторінка має містити план реферату, що складається із вступу, двох або трьох питань та висновки. Остання сторінка містить перелік використаної літератури.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Курсанту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах); виконання завдань викладача щодо вдосконалення наочних і навчально-методичних матеріалів з

навчальної дисципліни. Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання нез дозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

Політика дедлайнів та перескладань

Терміни виконання навчальних завдань і контрольні заходи пов'язані з проходженням навчальної програми з дисципліни і розкладом занять. Крайній термін виконання ІСЗ (реферату) – останнє семінарське заняття. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), курсанту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів.

Умови перескладання заліку. У разі отримання курсантом незадовільної оцінки або наявності заборгованості, перескладання заліку з дисципліни допускається не більше двох разів. При другому перескладанні заліку у курсанта може приймати комісія, яка створюється завідувачем спеціальної кафедри. Оцінка, отримана курсантом у результаті другого перескладання заліку, є остаточною. Курсант, який був не допущений до складання заліку, або був допущений, але не з'явився без поважної причини на залік (коли присутність курсанта обов'язкова), або був усунений від заліку, вважається таким, що використав відповідну спробу скласти залік з дисципліни і має заборгованість.

Політика щодо академічної доброчесності

Відповідно до Закону України “Про освіту” – Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності як сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. Списування під час контрольних (модульних) робіт та заліку заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. **Норми етичної академічної поведінки** здобувачів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. Детальніше: <https://kpi.ua/code>

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: здійснюється в формі письмового або усного експрес-опитування та виступів за темою семінарського заняття.

Рубіжний контроль: проводиться для уточнення рейтингу курсантів, за результатами вивчення першого, другого і третього змістовних модулів, шляхом виконання модульної контрольної роботи (МКР).

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Умовою атестації є отримання не менш ніж 50% від кількості балів, яку курсант може отримати на час проведення атестації.

Семестровий контроль: залік, який проводиться в формі залікової контрольної роботи.

Умови допуску до семестрового контролю:

- 1) зарахування виконання семестрового індивідуального завдання – реферату;
- 2) позитивна оцінка за МКР;

Оцінювання результатів навчання курсантів здійснюється у відповідності до Методичних рекомендацій до розроблення і застосування рейтингових систем оцінювання курсантів (студентів) в ІСЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО) з навчальної дисципліни**1. Рейтинг курсанта а з дисципліни складається з балів, що він отримує за:**

- виконання 2 письмових експрес-контролів;
- поточний контроль на практичних і семінарських заняттях (2 усних відповіді);
- виконання модульної контрольної роботи (далі – МКР);
- виконання індивідуального семестрового завдання (далі – ІСЗ) у формі реферату.

2. Критерії нарахування балів**2.1. Кожна експрес-контрольна робота оцінюється максимум в 10 балів:**

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 9-10 балів;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 8 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 6-7 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Тобто максимум $2 \times 10 = 20$ балів.

2.2. Максимальний бал за кожну усну відповідь на семінарських заняттях оцінюються в 15 балів:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 14-15 балів;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 12-13 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 9-11 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Тобто максимум $2 \times 15 = 30$ балів.

2.3. Максимальний бал за МКР оцінюється в 25 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – повна, глибока, обґрунтована і логічна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 23-25 балів;
- “добре” – достатньо повна, аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 19-22 балів;
- “задовільно” – неповна, неаргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 15-18 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Тобто максимум 25 балів.

2.4. Максимальний бал за ІСЗ (реферат) оцінюється в 25 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – творчий підхід, всебічне, глибоке, логічне, аргументоване розкриття проблеми з посиленням на наукові джерела, обґрунтуванням її значущості для майбутньої соціальної і професійної діяльності і розвитку світогляду – 23-25 балів;
- “добре” – повне, науково обґрунтоване, логічне розкриття проблеми з відображенням власної позиції – 19-22 балів;
- “задовільно” – неповне і недостатньо аргументоване розкриття проблеми з певними недоліками – 15-18 балів;
- “незадовільно” – ІСЗ не виконане, тобто ІСЗ не зараховано – 0 балів.

Тобто максимум 25 балів. Наявність позитивної оцінки за ІСЗ є однією з умов допуску до залікової контрольної роботи.

2.5. Курсанту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах); виконання завдань викладача щодо вдосконалення наочних і навчально-методичних матеріалів з навчальної дисципліни. Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання нез дозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

RD з кредитного модуля формується як сума всіх рейтингових балів гК, а також заохочувальних гЗ та штрафних балів гШ

2.6. Залікова контрольна робота оцінюється в 100 балів Її оцінка визначається як сума балів з теоретичних питань контрольного завдання гЗКР та балів індивідуального семестрового завдання гІСЗ (реферат).

Контрольне завдання ЗКР складається з трьох питань, із переліку, що наданий у робочій програмі КМ і на які, курсанту потрібно дати письмові відповіді. Максимальний бал за виконання контрольного завдання ЗКР, що складається з трьох теоретичних питань по 25 балів, оцінюється в 75 балів за такими критеріями:

– “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і науково обґрунтована відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – 72-75 балів;

– “дуже добре” – повна і аргументована відповідь (не менше 85% потрібної інформації), або незначні неточності) – 64-71 бал;

– “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 57-70 балів;

– “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 65% потрібної інформації та деякі помилки) – 49-56 балів;

– “достатньо” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 45-48 балів;

– “незадовільно”, відповідь не відповідає умовам на “достатньо” – 0 балів.

Максимальна сума вагових балів, набраних за залікову контрольну роботу, з умовою зарахування балів, отриманих за виконання реферату, складає 100 балів.

3. Рейтингова оцінка трансформується до університетської системи оцінювання згідно з таблицею 1.

Таблиця 1. Переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Кількість балів	Оцінка
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре
65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно

4. Якщо сума набраних, протягом семестру, балів менш ніж 60, курсант виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ІСЗ та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею 1.

5. Курсант, який у семестрі отримав $RD > 60$ балів, може прийняти участь у заліковій контрольній роботі.

6. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю у формі заліку, але набрав менше 60 балів, то результуюча оцінка виставляється за результатами

залікової контрольної роботи, з урахуванням “жорсткої РСО”. При жорсткій РСО – попередній рейтинг здобувача з відповідної навчальної дисципліни (за винятком рейтингу семестрового завдання) скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи. Жорстка РСО формує відповідальне ставлення здобувача до виконання залікової контрольної роботи, змушує його критично оцінити рівень своєї підготовки та ретельно готуватися до заліку.

9. Додаткова інформація з навчальної дисципліни

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

1. Предмет, мета, структура і завдання навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія військових колективів".
2. Об'єкт, предмет, структура і функції психології як науково-теоретичної основи навчальної дисципліни.
3. Педагогіка як теоретико-методологічна основа навчальної дисципліни “Педагогіка і психологія військових колективів”.
4. Значущість педагогічних знань у професійній і службовій діяльності фахівця Держспецзв'язку.
5. Гендерна складова психології і педагогіки військових колективів та роль гендерної компетентності в управлінні військовими колективами.
6. Шляхи і принципи впровадження гендерної рівності в процес підготовки військовослужбовців сектору безпеки і оборони.
7. Організаційно-правові засади навчальної дисципліни “Педагогіка і психологія військових колективів”
8. Роль психолого-педагогічних знань у професійній діяльності керівника підрозділу Держспецзв'язку.
9. Психологічні погляди на особистість і чинники її формування.
10. Визначте сутність, дайте характеристику та класифікацію психічних станів військовослужбовців та їх врахування в діяльності керівника військового підрозділу.
11. Розкрити сутність і зміст основних пізнавальних процесів (відчуття, сприйняття, уваги, уяви, уявлення, пам'яті і мислення) та емоційно-вольової сфери особистості.
12. Охарактеризуйте поняття і зміст спрямованості особистості військовослужбовця та її врахування в організації службової діяльності.
13. Сформулюйте визначення темпераменту, його психологічну характеристику та особливості його проявів у військовослужбовців.
14. Визначте поняття характеру, опишіть його психологічну характеристику та особливості його формування під час військової служби.
15. Визначте поняття і дайте психологічну характеристику здібностей особистості, особливості їх використання у військово-педагогічному процесі.
16. Методи і методики вивчення особистості військовослужбовця.
17. Міжособистісне спілкування як соціально-психологічне явище, його сутність, складові, види, стилі, аспекти і функції.
18. Характеристика стилів спілкування та їх вплив на ефективність взаємодії військовослужбовців.
19. Поняття соціальної комунікації, її зміст, функції та специфіка прояву у міжособистісних відносинах.
20. Характеристика комунікативних механізмів спілкування.
21. Комунікативні бар'єри, їх види, причини виникнення та методики вивчення.
22. Соціально-психологічний вплив і маніпуляція як явища комунікативної взаємодії.
23. Розкрийте психологічні ефекти і форми соціального маніпулятивного впливу.
24. Гендерно-чутливі комунікації у військовому середовищі та їх врахування у професійній діяльності.

25. Характеристика військового колективу як малої соціальної групи та критерії його оцінки.
26. Характеристика військового колективу: особливості, стадії розвитку, психологічна структура і функції.
27. Коротко пишіть соціально-психологічні процеси і явища у військовому колективі: соціальні комунікації, соціальні статуси і ролі, лідерство, колективна думка, колективний настрій, соціально-психологічний клімат, професійні традиції.
28. Визначте сутність в охарактеризуйте формування взаємовідносин у військовому колективі.
29. Визначте сутність і опишіть чинники формування соціально-психологічного клімату і колективного настрою військового колективу.
30. Розкрийте поняття і охарактеризуйте етапи формування колективної думки та традицій у військовому колективі.
31. Розкрийте сутність і зміст поняття “морально-психологічний стан ”військового колективу.
32. Опишіть основні соціально-психологічні фактори, що впливають на формування і розвиток колективу.
33. Коротко охарактеризуйте соціально-психологічні методи і методики вивчення військового колективу.
34. Характеристика соціометрії, як методики соціально-психологічного дослідження малої групи.
35. Соціально-психологічні умови і гендерні засади ефективності військової служби і професійної діяльності.
36. Сформулюйте визначення і коротко розкрийте зміст соціально-психологічних засад управління військовими колективами.
37. Охарактеризуйте витоки і науково-теоретичні основи становлення теорії управління.
38. Розкрийте сутність, предмет, зміст і принципи управління військовими колективами.
39. Охарактеризуйте організаційну структуру і завдання управлінської діяльності.
40. Опишіть методи і функції управлінської діяльності та прийняття управлінських рішень.
41. Охарактеризуйте соціокультурні та організаційні чинники оптимізації управління.
42. Розкрийте соціально-психологічні чинники управлінської діяльності і специфіку управління службово-професійною діяльністю в підрозділах Держспецзв’язку.
43. Опишіть основні стилі керівництва, та умови їх застосування.
44. Охарактеризуйте основні етапи і завдання прийняття управлінських рішень.
45. Гендерні підходи в управлінні підрозділом і роль керівника у забезпеченні гендерних комунікацій.
46. Сформулюйте визначення і коротко розкрийте структуру, зміст і функції педагогічного процесу.
47. Охарактеризуйте загально-педагогічні закономірності педагогічного процесу.
48. Розкрийте зміст базових категорій і принципів педагогічного процесу.
49. Охарактеризуйте поняття, структуру і завдання навчального процесу у підрозділах Держспецзв’язку.
50. Опишіть традиційні і сучасні концепції навчання.
51. Охарактеризуйте шляхи удосконалення організації педагогічного процесу в підрозділах Держспецзв’язку.
52. Опишіть основні протиріччя педагогічного процесу та умови їх розв’язання.
53. Охарактеризуйте загально-педагогічні закономірності навчання.
54. Загальна характеристика методів навчання та умов їх застосування.
55. Сутність і зміст основних форм організації навчання.
56. Характеристика засобів навчання та методика їх застосування в навчальному процесі.
57. Методична система, методики та технології навчання в підрозділах Держспецзв’язку.
58. Опишіть вимоги до застосування дистанційної технології навчання.

59. Шляхи і методи активізації навчально-пізнавальної діяльності.
60. Сформулюйте визначення і коротко розкрийте структуру і зміст педагогічної діяльності.
61. Визначте поняття педагогічної культури і розкрийте зміст її складових.
62. Охарактеризуйте поняття і зміст педагогічної майстерності.
63. Схарактеризуйте структуру і зміст навичок, що утворюють поняття педагогічної майстерності.
64. Розкрийте зміст особистісних якостей керівника, що належать до педагогічної майстерності.
65. Охарактеризуйте зміст основних рівнів педагогічної майстерності.
66. Назвіть шляхи, форми, методи і критерії формування педагогічної майстерності.
67. Охарактеризуйте вимоги і зміст гендерної компетентності фахівців сектору безпеки і оборони.
68. Охарактеризуйте зміст і вимоги професійної етики військовослужбовця Держспецзв'язку.
69. Охарактеризуйте зміст понять "виховання", "теорія виховання" і "виховання військовослужбовців".
70. Сформулюйте визначення і розкрийте цілі, напрямки і зміст виховної роботи у підрозділах Держспецзв'язку.
71. Розкрийте зміст соціально-психологічні, явища, що впливають на виховання.
72. Схарактеризуйте зміст принципів і функції виховання.
73. Охарактеризуйте структуру і основні компоненти процесу виховання.
74. Опишіть основні критерії оцінки результатів виховної діяльності.
75. Охарактеризуйте мету, напрями та завдання виховання військовослужбовців Держспецзв'язку.
76. Розкрийте поняття, зміст і методи індивідуально-виховної роботи у підрозділі.
77. Охарактеризуйте зміст понять "гендерно-орієнтована етика" і "гендерна культура" та їх роль у вихованні військовослужбовців.
78. Опишіть методи, форми і методики виховання і самовиховання військовослужбовців.

Рекомендована тематика рефератів (ІСЗ)

1. Наукові основи психології та їх роль в організації психологічної роботи у підрозділах Держспецзв'язку.
2. Значущість психології у професійній діяльності керівника підрозділу Держспецзв'язку.
3. Теорії та концепції формування й розвитку особистості та їх використання у професійній діяльності фахівців спецзв'язку, захисту інформації та кібербезпеки.
4. Професійні здібності фахівця Держспецзв'язку та шляхи їх розвитку.
5. Професійна майстерність фахівця Держспецзв'язку та шляхи її формування.
6. Досвід військового виховання в історії людства та його значення у професійній діяльності фахівців спецзв'язку, захисту інформації та кібербезпеки.
7. Історія і традиції військового виховання в Україні, роль військових і професійних традицій в умовах виконання завдань за призначенням підрозділу Держспецзв'язку.
8. Шляхи формування службово-професійної спрямованості майбутнього фахівця Держспецзв'язку.
9. Воєнна педагогіка та її теоретико-методологічні основи.
10. Українська педагогічна думка про цілі і завдання виховання військових.
11. Гендерні основи психології і педагогіки військових колективів.
12. Наукові теорії формування й розвитку особистості та їх використання у професійній діяльності керівником підрозділу Держспецзв'язку.
13. Роль емоцій і психічних станів особового складу у різних умовах професійної діяльності.

14. Робота керівника-вихователя по розвитку професійно-важливих якостей у підлеглих.
15. Розвиток професійно-важливих функцій уваги і мислення як одна із засад успішності навчання.
16. Робота керівника по розвитку пам'яті у підлеглих.
17. Розвиток професійно-важливих волевих якостей як умова ефективності службової діяльності.
18. Методи впливу керівника на формування позитивних психічних станів у підлеглих.
19. Психологічні проблеми формування і розвитку особистості в сучасних умовах.
20. Вивчення властивостей особистості як засіб підвищення ефективності виховної роботи.
21. Соціально-психологічні погляди на спілкування, його сутність, структуру, види і функції.
22. Соціально-психологічні погляди на комунікативні механізми спілкування, зміст, функції та значущість в формуванні військового колективу.
23. Роль спілкування і міжособистісної взаємодії в становленні і згуртуванні військового колективу.
24. Робота керівника-вихователя з подолання комунікативних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні.
25. Розвиток комунікативних якостей як умова ефективності службової діяльності.
26. Методи і методики впливу керівника на формування ефективної комунікативної взаємодії у військовому колективі.
27. Психологічні проблеми формування і розвитку соціальних комунікацій в сучасних умовах.
28. Вивчення комунікативних властивостей особистості як засіб підвищення ефективності виховної роботи.
29. Ефекти соціально-психологічного впливу на людину та їх значення у спілкуванні.
30. Гендерно чутливі інститути та комунікації в структурах сектору безпеки і оборони України.
31. Соціально-психологічні погляди і провідні концепції формування і розвитку колективу.
32. Соціально-психологічні погляди на структуру психології військового колективу, зміст, функції.
33. Роль взаємовідносини і міжособистісної взаємодії в становленні і згуртуванні військового колективу.
34. Робота керівника-вихователя по формуванню здорового соціально-психологічного клімату у військовому колективі.
35. Колективні настрої і колективна думка та їх значення у формуванні соціально-психологічного клімату у військовому колективі.
36. Військові традиції та їх роль у формуванні військового колективу.
37. Соціально-психологічні методи і методики вивчення військового колективу і особливості використання.
38. Соціометрія як методика соціально-психологічного дослідження малої групи.
39. Стиль професійної діяльності, погляди на його зміст, класифікацію, критерії і фактори формування.
40. Теоретичні погляди на соціальні чинники і психологічні умови ефективності військової служби і професійної діяльності військових фахівців.
41. Загально-теоретичні і соціально-психологічні погляди на управління, концепції управління.
42. Витоки теорії управління, соціальні погляди на сутність, зміст, принципи і функції управління.
43. Сучасні теоретичні погляди на методи, методики і технології управлінської діяльності.

44. Робота керівника по формуванню здорового соціально-психологічного клімату у військовому колективі.
45. Соціально-психологічні, соціокультурні і організаційні чинники оптимізації управління і управлінських рішень.
46. Застосування сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій в управлінській діяльності.
47. Стил ь управлінської діяльності, погляди на його зміст, класифікацію, критерії і фактори формування.
48. Гендерні підходи в управлінні військовими колективами і роль керівника у забезпеченні гендерних комунікацій.
49. Витоки теорії освіти і сучасні погляди на її завдання і.
50. Погляди на сутність, структуру, цілі і зміст педагогічного процесу
51. Сутність, принципи, зміст і функції педагогічного процесу.
52. Традиційні і сучасні концепції навчання.
53. Сучасні теоретичні погляди на методи, методики і технології навчання.
54. Соціально-психологічні, соціокультурні і організаційні чинники оптимізації навчання.
55. Застосування сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій в навчальному процесі.
56. Гендерні підходи до організації навчання.
57. Погляди на сутність, структуру, цілі і зміст навчання
58. Сутність, принципи, зміст і функції навчання.
59. Соціально-психологічні, соціокультурні і організаційні чинники оптимізації навчання.
60. Застосування дистанційних технологій навчання в сучасній освіті.
61. Педагогічна майстерність: шляхи форми і методи і критерії її формування.
62. Погляди на сутність, структуру, цілі і зміст педагогічної культури.
63. Шляхи, методи і методики формування педагогічної культури.
64. Методичні основи індивідуально-виховної роботи в підрозділі.
65. Сучасні вимоги до професійної етики військовослужбовця Держспецзв'язку.
66. Використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій в навчанні як ознака педагогічної майстерності керівника занять.
67. Гендерна компетентність фахівців сектору безпеки і оборони і гендерні підходи до організації навчання.
68. Військові традиції як чинник виховання представника Держспецзв'язку.
69. Шляхи формування службово-професійної спрямованості майбутнього фахівця Держспецзв'язку.
70. Українська педагогічна думка про цілі і завдання виховання майбутніх офіцерів.
71. Закономірності і принципи виховання підлеглих. Мета і завдання виховання співробітників Держспецзв'язку.
72. Концептуальні засади виховної роботи і морально-психологічного забезпечення в підрозділах Держспецзв'язку.
73. Сутність, завдання і засоби національно-патріотичного виховання.
74. Сутність, завдання і засоби професійного виховання.
75. Сутність, завдання і засоби морального виховання.
76. Сутність, завдання і засоби соціального-правового виховання.
77. Методи виховання військовослужбовців та умови їх ефективного застосування.
78. Погляди на методи самовиховання особистості.